

Norges vassdrags- og energidirektorat

Policy for kabling

Plenumsmøte kraftsystemutredninger

Seksjonssjef Tormod Eggen
Norges vassdrags- og energidirektorat
1. april 2008

Disposisjon

- Kraftnettets utstrekning
- Avbøtende tiltak
  - økonomiske
  - systemmessige
  - fysiske
- Gjeldende kablingspraksis
- Konsesjonsbehandling fremover
  - vil økt grad av kabling være riktig for samfunnet?

Kraftnettets utstrekning

	Spenningsnivå (kV)	Luftledning (km)	Kabel (km)	Andel kabel (%)
Distribusjonsnettet	1-22	63 000	28 000	31
Regionalnettet	33-132	21 500	1000	5
Sentralnettet	220-420	8 300	50	0,6
Totalt		92 800	29 000	24

Dette ledningsnettet rekker rundt ekvator mer enn to ganger

Historisk høy aktivitet

- Ca 1500 km med 300/420 kV til behandling
  - Ørskog-Sogndal
  - Sima-Samnanger
  - Balsfjord-Hammerfest
  - Namsos-Roan
  - Roan-Trollheim
  - Mongstad-Kolsnes
  - Lyse-Støleheia

- Ca 25 regionalnettsanlegg (ca 500 km) til behandling
- Omfattende produksjonsradialer i tilknytning til utbygging av vind-, gass- og vannkraftverk
- Reinvestering i gammelt nett

Sammensatt årsak til behov for nye ledninger

- Økt forbruk
  - Alminnelig forsyning
  - Industri og annen næring
    - På land
    - Nye offshore installasjoner
- Stabil og sikker strømforsyning
- Hindre flaskehals
- Tilrettelegging for ny produksjon

Avbøtende tiltak kraftledninger

- Økonomiske tiltak
  - Næringsfond
  - Erstatninger til grunneiere/rettighetshavere
- Systemmessige tiltak
  - Flere sentralnettstrafoer
  - Sanering/omstrukturering av regionalnett
- FoU og fysiske tiltak
  - Traséjustering
  - Kabling
  - Kamuflering
  - Designmaster

Historisk bruk av kabel

- 1914: Forslag om kabling i forbindelse med Solbergfoss-ledningen fra Glomma-kraftverkene
- 1920-30: Forsøk med innskutte kabler
- 1950-tallet: Vilkår om kabel i forbindelse med ledningen Strinda - Lilleby
- 1950 til 1980: Kabel tas i bruk noen få steder i landet (Oslo sentrum og kryssing av fjorder)
- Fra 1980-tallet blir 132 kV kabler benyttet i distribusjonsnettene i de største byene
- På 1980-tallet blir temaer som estetikk, fugl, arealbruk og helse tatt inn i debatten om kabling kontra luftledning, og krav om kabel blir dominerende i nesten alle saker

Kabel som alternativ nøye utredet

- På 90-tallet ble det foretatt reelle vurderinger og avveininger mellom nytte og kostnad ved bruk av jordkabel
- Med bakgrunn i økt samfunnsmessig interesse, tok NVE i 1991 initiativ til et prosjekt for å vurdere den teknisk/økonomiske forskjellen mellom kabelanlegg og luftledning
- I 1993 ble en prosjektrapport utgitt, og en rekke aktører ble invitert til seminarer rundt om i landet for å bli orientert om status for kabel som alternativ til luftledning
- I 2004 laget NVE en ajourført rapport om kostnadsforholdet luftledning/kabel på ulike spenningsnivå

Gjeldende policy for kabling

St. prp. nr 19 (2000-2001):

- Normalt velges luftledning ved 66/132 kV. Kabling kan velges på kortere strekk i spesielle tilfeller med sterke verneinteresser eller store estetiske ulemper
- Kun aktuelt med kabling på 300/420 kV i helt spesielle unntakstilfeller med særdeles sterke miljøhensyn
- Alternative miljøtiltak er billigere og må undersøkes først
  - Trasévalg, sanering, parallellføring, mastetype, fargevalg
- Ved spesielt verneverdig natur eller mye nærføring *vurderes* kabling
- Nyttens må vurderes mot kostnaden i hvert tilfelle
- Noe økning i kabelandelen på alle spenningsnivå kan vurderes, men fortsatt velges luftledninger i all hovedsak

Kostnader luftledning vs kabel

Kostnadsforholdet mellom kabel og luftledning kan minimum forventes å være:

	Minimum kostnadsforhold	Kostnadsforhold ved 25 % lengre kabeltrasé
66 kV (ett kabelsett)	3	4
132 kV (ett kabelsett)	4	5
420 kV (to kabelsett)	6	7,5

Mer for pengene på lavere spenningsnivå?

Spenningsnivå	Strekning som kan kables:	Antall master på denne strekningen:
420 kV (sentralnett)	1 km	ca 3 stk
132 kV (regionalnett)	ca 9 km	ca 60 stk
66 kV (regionalnett)	ca 14 km	ca 120 stk
22 kV (høyspent distribusjonsnett)	ca 60 km	ca 600 stk

Hvordan kan tariffene endres ved økt andel kabling?

Kabelandel

	D	R	S	
Senario 1	75%	25 %	10 %	
Senario 2	100%	50%	25%	

Tarifføkning

	D	R	S	Total
Senario 1	10 %	16 %	27 %	15 %
Senario 2	16 %	36 %	79 %	33 %

Miljømessige fordeler ved kabling

■ Estetikk

- Estetiske nærføringsulempes vil kunne elimineres ved kabling

■ Fugl

- Kollisjoner unngås ved kabling

■ Landskap

- Kabel vil kunne redusere fjernvirkningene

■ Støy

- Luftledninger på de høyeste spenningsnivåer kan ved spesielle værforhold gi koronastøy rett ved ledningen

■ Areal

- Kabling kan frigjøre areal til boligformål eller næringsbygg

Akseptable løsninger?

- Fordeling av nytte og ulemper oppleves som urettferdig
- Vil økt grad av kabling være riktig for samfunnet, eller kan endrede kompensasjonsordninger/ skatteregler og andre avbøtende tiltak øke aksepten for luftledninger?

- Vi må finne akseptable løsninger og oppnå forståelse for nødvendigheten av anleggene
  - fokus på avbøtende tiltak i vid forstand
  - fokus på informasjon og roller
  - Unngå at ”merkevare-bygging” utløser kostbare kabelanlegg, men ha fokus på konkrete virkninger

I KIKKERTEN: KRAFTLINJER

Kraftlinje trugar Hardanger:

Vil rasere verdenskjent reisemål

Fjell og Vidde

Den planlagde kraftlinja gjennom Hardanger vil brøyta seg fram gjennom idylliske kulturlandskap og urørte naturområder. Turistattraksjonen Hardanger står for fall.

© 2011 Odderøydalsveien

Granvinfjorden ville ikke som før hvis ein kraftlinje skal spennast tværs over. Bilete er manipulert. Foto: Finn Løftenes

Dagens forvaltningspraksis

- Som energimyndighet legger NVE stor vekt på åpne prosesser og medvirkning fra berørte interesser frem mot vedtak
- NVE har de siste 15 årene foretatt konkrete vurderinger av kabel som alternativ i nesten alle kraftledningssaker
- Dagens kablingspolicy er blitt utviklet gjennom en rekke enkeltvedtak og klagebehandling i Olje- og energidepartementet
- Sentrale rammer er fastsatt gjennom St.prp. nr. 19 (2000-2001) og St.prp. nr 66 (2005-06)

Konsesjonsbehandling fremover

- Kraftforsyningen skal være robust
- NVE har høyeste prioritet på behandling av overføringsanlegg, og fremdrift skal opprettholdes
- Fortsatt vektlegge åpne prosesser og medvirkning
- Kabel
  - Restriktiv politikk på høyere spenningsnivå
  - NVE vil følge utviklingen innen ny kabelteknologi
- Utvikle mulighetene for andre avbøtende tiltak
  - Omstrukturering av eksisterende nett
  - Fokus på trasejusteringer, kamuflering etc

Kamuflering

Skånsom skogrydding

Takk for oppmerksomheten!